

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ХУДОЖНЬО- ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Чаговець Алла Іванівна

д. пед. н., професор, професор кафедри
теорії та методики дошкільної освіти

Сирова Юлія Володимирівна

к. пед. н., доцент, викладач кафедри
теорії та методики дошкільної освіти

Комунальний заклад

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

Вступ. Сучасний стан розвитку суспільної свідомості, свідчить про необхідність переосмислення значення культурного розвитку особистості шляхом навчання та виховання. Значну роль в цьому процесі відіграє мистецтво, яке сприяє гармонійному розвитку особистості, формуванню загальної та естетичної культури. Саме в процесі освітньої діяльності прищеплюються художньо-творчі та емоційно-чуттєві якості особистості. Тому зростає важливість формування культури художньо-педагогічного спілкування майбутніх фахівців педагогічного профілю, як носіїв освітньої інформації.

Проблемі художньо-педагогічної культури сьогодні приділяють увагу такі дослідники як О. Гнидіна, В. Григор'єва, Г. Падалка, О. Сова, К. Щедролосова. Науковцями доведено, що оволодіння знаннями, уміннями та навичками в художньо-естетичному напрямку відбувається в процесі педагогічного спілкування, тому актуальним є розгляд проблеми формування культури художньо-педагогічного спілкування. Отже, важливого значення у контексті розв'язання завдань дослідження посідають праці таких вчених як В. Андрущенко, Б. Асаф'єфа, О. Балденюка, Л. Іванченко, Л. Кожевнікова, О. Лященко, В. Орлова, О. Половіної, І. Сипченко, Л. Цзі, Т. Яценко. В своїх

дослідженнях науковці розкривають зміст, структуру та особливості формування культури художньо-педагогічного спілкування.

Проте аналіз результатів психолого-педагогічних джерел свідчить, що питання формування культури художньо-педагогічного спілкування в процесі професійно-педагогічної підготовки ще потребують свого подальшого розв'язання.

Мета роботи полягає в дослідженні особливостей формування культури художньо-педагогічного спілкування в процесі фахової підготовки майбутніх педагогів.

Матеріали і методи. Відповідно до оновлених стандартів освіти важливого значення набуває розвиток індивідуальної траєкторії фахівців педагогічного профілю, яка повинна бути зорієнтована на формування фахових та особистісних якостей. Одним із напрямів розвитку професійної діяльності є орієнтація здобувачів освіти на вдосконалення загального та фахового культурного рівня. Пріоритетним засобом забезпечення даного процесу виступає мистецтво. Турчин Т. наголошує на тому, що ознайомлення з мистецтвом в освітній діяльності сприяє особистісному розвитку спрямованому на виявлення індивідуальних здібностей, естетичних потреб та інтересів [3].

В процесі аналізу джерельної бази дослідження з проблеми впливу мистецтва на культурний розвиток майбутніх освітян встановлено, що воно безпосередньо впливає як на особистісні якості майбутніх педагогів (світогляд, формування моральних та духовних цінностей, художньо-естетична культура, розвиток творчих здібностей) так і фахових (рівень художньо-педагогічної культури).

В наукових дослідженнях Т. Саєнко зазначено, що тільки педагог з високим рівнем художньо-педагогічної культури здатен залучити молоде покоління до багатства світової культури через послідовне засвоєння знань про рідну і загальнонаціональну культуру; здатний допомогти особистості в подоланні шляху від засвоєння етнічної, національної культури до

усвідомлення спільності інтересів народів у їх прагненні до миру, прогресу через культурний розвиток засобами мистецтва [2, 100].

Культурний розвиток вихованців відбувається в процесі художньо-педагогічного спілкування педагога з дітьми. Отже, в контексті дослідження доцільно розглянути проблему формування культури художньо-педагогічного спілкування в процесі підготовки фахівців педагогічного профілю.

Сутність поняття «культура художньо-педагогічного спілкування» розкриває в своїй дослідженні О. Балдинюк. Вчена встановила, що означена педагогічна дефініція багата семантично. Так в дослідженні зазначено, що термін «спілкування» окреслює комунікативний потенціал педагога і вказує на спілкування як механізм суб'єкт-суб'єктної взаємодії, термін «художнє» презентує художньо-естетичний потенціал педагога і визначає предметний зміст цього спілкування, а слово «педагогічний» покликане підкреслити професійну спрямованість процесу взаємодії, а також приналежність феномена культури художньо-педагогічного спілкування до цілісної педагогічної культури педагога [1, 38].

В ході зіставного аналізу наукової літератури з'ясовано, що процес формування культури художньо-педагогічного спілкування у здобувачів освіти педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти спрямовується на розвиток фахових навичок передачі вихованцям досвіду з емоційно-чуттєвого сприйняття творів мистецтва, формування художньо-естетичних еталонів, художньо-естетичної культури.

Результати і обговорення. На підставі теоретичного обґрунтування проблеми дослідження встановлено, що формуванню культури художньо-педагогічного спілкування майбутніх педагогів сприяє цілеспрямована організація освітнього процесу та дотримання певних педагогічних умов. В межах дослідження доцільно виокремити наступні умови:

1. Цілеспрямований педагогічний вплив на формування культури художньо-педагогічного спілкування здобувачів освіти.

2. Створення культурно-освітнього середовища в закладі вищої освіти.

3. Забезпечення можливості вдосконалення набутих навичок в процесі педагогічної практики.

Висновки. Отже, в ході аналізу наукової літератури з'ясовано, що формування культури художньо-педагогічного спілкування здобувачів освіти педагогічного профілю сприяє розвитку загальної та фахової культури. Результативність освітньої роботи в вищеозначеному напрямку залежить від впровадження в освітній процес спеціально створених педагогічних умов. Подальші наукові розвідки спрямовуватимуться на вдосконалення форм і методів формування художньо-педагогічної культури в процесі фахової підготовки майбутніх фахівців педагогічного профілю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балдинюк О.Д. Формування культури художньо-педагогічного спілкування як мета підготовки майбутнього вчителя до педагогічної взаємодії: пошук методологічних орієнтирів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2006. Вип. 2. С. 31-39.

2. Саєнко Т. В. Формування художньо-педагогічної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва в умовах полікультурного суспільства. *Формальна і неформальна освіта у вимірах педагогіки добра Івана Зязюна: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 березня 2018 року* / Нац. акад. пед. наук України. Полтава : АСМІ, 2018. С.100

3. Турчин Т. Педагогіка мистецтва: навчальний посібник. Черні. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів : Десна Поліграф, 2015. 270 с.